

مرکز مطالعات راهبردی فردا

دانشکده مهندسی پیشرفت

(بخش خصوصی)

(دانشگاه علم و صنعت ایران)

روشنی‌شناسی تولید علم با پارادایم طبیعی - اسلامی

۲

روشنی‌شناسی‌های نظریه‌پردازی و تولید دانش اجتماعی

تدوین

دکتر علیرضا علی‌احمدی

استاد دانشگاه علم و صنعت ایران

دکتر عصمت مسعودی ندوسز

استادیار دانشگاه آزاد اسلامی

انتشارات تولید دانش

سرشناسه: علی احمدی، علیرضا، ۱۳۳۸-

عنوان و نام پدیدآور: روش‌شناسی‌های نظریه‌پردازی و تولید دانش اجتماعی-تدوین علیرضا علی احمدی، عصمت مسعودی ندوشن.

مشخصات نشر: تهران، تولید دانش، مرکز پژوهشی مدیریت راهبردی فردا، ۱۳۹۸

مشخصات ظاهری: ص ۴۴۳، مصور، جدول، نمودار ۲۱×۱۴ س م.

شابک: ۶۰۰۰۰ ریال ۸-۲۴-۸۶۳۳-۹۶۴-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: واژه نامه

یادداشت: نمایه

موضوع: علوم اجتماعی--تحقیق--روش شناسی

موضوع: Social Sciences--Research--Methodology

موضوع: علوم اجتماعی--فلسفه--تحقیق--روش شناسی

موضوع: Social Sciences--Philosophy--Research--Methodology

سازش افزوده: مسعودی ندوشن، عصمت، ۱۳۳۹-

رده بندی کد: H۶۲۰

رده بنا: دیویی: ۲۰

شماره کتابشناسی: ۵۶۷۴۱۶۱

انتشارات، تولید دانش

عنوان کتاب: روش‌شناسی‌های نظریه‌پردازی و تولید دانش اجتماعی

تألیف: علیرضا علی احمدی-عصمت مسعودی ندوشن

چاپ اول: زمستان ۱۳۹۷

تعداد: ۱۰۰ جلد

حروف چینی: انتشارات تولید دانش

چاپخانه: پیشرفت علم وصنعت

قیمت: ۶۰۰۰۰ تومان

کلیه حقوق اعم از چاپ و تکثیر، نسخه برداری، ترجمه و جز اینها برای ناشر محفوظ است. (رس مطالب با ذکر ماخذ بلامانع است).

مراکز توزیع و عمده فروشی: ۰۹۱۲۳۰۷۹۵۲۸-۰۹۱۲۳۵۷۶۱۹۱-۰۷۳۲۲۸۰۰۱-۰۲۱-۶۶۴۷۵۰۸۰

«فهرست عناوین فصول اصلی»

فصل ۱- پیوستگی و ارتباط پارادایم‌ها با استراتژی‌ها، رویکردها و طرح‌های تحقیق برای نظریه‌پردازی.....	۱
فصل ۲- گذری بر مبانی پارادایم‌های تحقیق علمی و پارادایم علوم اسلامی و مقایسه آن‌ها.....	۲۹
فصل ۳- رویکردهای تحقیق.....	۶۵
فصل ۴- نظریه‌پردازی و معیارهای ارزیابی یک نظریه مناسب.....	۱۰۳
فصل ۵- کاربرد روش "دوبین" و روش "ون دی ون" در تئوری پردازی و تست آن.....	۱۴۳
فصل ۶- روش نظریه ریازی سوزان لینهام (روش عمومی نظریه‌پردازی در حوزه‌های کاربردی).....	۱۵۷
فصل ۷- روش سنا..... کارلایل و کریستنسن برای نظریه‌پردازی‌های توصیفی، هدجاری تا تجویزی.....	۱۸۷
فصل ۸- روش رویش عطریه.....	۲۱۷
فصل ۹- روش اقدام پژوهی بنیادی.....	۲۳۹
فصل ۱۰- مدل‌های ذهنی و تصویر نقشه ذهن و کاربرد آنها در تحقیقات نظریه‌پردازی.....	۲۶۹
فصل ۱۱- روش مدلسازی معادلات ساختاری..... تست نظریه‌ها.....	۲۸۷
فصل ۱۲- مدل‌سازی ساختاری تفسیری (ISM).....	۳۲۷
فصل ۱۳- مطالعه موردی تا چند موردی و تئوری پردازی.....	۳۸۱
فصل ۱۴- تئوری پردازی چندسطحی.....	۴۱۷
فصل ۱۵- روش‌های پدیدارشناسی (تجربه زیسته).....	۴۸۳
فهرست اعلام.....	۵۲۹
واژگان فارسی به انگلیسی.....	۵۳۲
واژگان انگلیسی به فارسی.....	۵۴۴

ما تلفیق بین علوم انسانی غربی و علوم انسانی اسلامی، اگر به معنای مجنوب شدن، دلباخته شدن، مغلوب شدن و جو زده شدن در مقابل آن علوم نباشد، را قبول داریم و اشکال ندارد. (مقام معظم رهبری در دیدار با اساتید و دانشجویان دانشگاه امام صادق (ع)، ۱۳۸۴/۱۰/۲۹).

ما شی‌هایی را که امروز فرآورده ذهن، مغز و عقل بشر است، یاد می‌گیریم، آنچه را که بلد نیستیم با کمال میل می‌آموزیم و به استادمان هم احترام می‌کنیم... اما گرفتن علم از دیگری نباید به سببی این باشد که شاگرد باید تا ابد شاگرد بماند، نه امروز شاگردیم، فردا می‌شویم استادان، کما اینکه آن‌ها یک روز شاگرد ما بودند، اما الان شده‌اند استاد ما، غربی‌ها علم را یاد گرفتند. (مقام معظم رهبری در دیدار با اساتید، معلمان و دانشجویان دانشگاه‌های همدان، ۱۳۸۳/۴/۷).

باید تلاش کرد، برای اینکه علوم انسانی بر پایه‌های اسلامی باشد، با دید اسلامی، با تفکر اسلامی و مبتنی بر جهان‌بینی اسلامی تدوین کنیم. (مقام معظم رهبری در دیدار با اعضای شورای عالی انقلاب فرهنگی، ۱۳۸۴/۷/۲۱).

پیشگفتار ناشر

ساختار دانش بشری در حوزه‌های علوم اجتماعی و از جمله علوم مدیریت به عنوان یک نظم علمی متشکل از مفروضات و مبانی فلسفی پارادایم‌ها، اصول و نظریه‌های علمی، روش‌شناسی‌ها، دستاوردهای کاربردی مبتنی بر بکارگیری ابزارها و روش‌ها برای حل مسائل و مشکلات اجتماعی است. مبانی فلسفی هر دانش بطور متعارف متشکل از مبادی معرفت‌شناسی، اپیستم‌شناسی، هستی‌شناسی (انسان‌شناسی، جامعه‌شناسی و...) و روش‌شناسی است که همگی از آنها به عنوان اجزای یک پارادایم علمی یاد می‌شود. لازم به یادآوری است با آنکه منطق (ارسطونی، صوری و ریاضی و...) که از قواعد و نحوه صحیح فکر کردن و روش ادراک بحث می‌کند گفتگو می‌کند و می‌خواهد اندیشه و دانش را بشناسد و علم به علم پیدا کند، (و جز فلسفه علم، به معنای عام به شمار می‌آید) لیکن از آنجا که منطق صوری و ارسطونی چندان توجهی به تجربه و آزمایش علمی

نمی‌کرد، در عصر انقلاب صنعتی، منطق ارسطویی کافی بنظر نرسید و بالضروره روش‌های دقیق علمی و تجربی ایجاد گردید و به منطق ارسطویی (و منطق ریاضی جبربول) افزوده شد که به نام "روش‌شناسی و متدولوژی" خوانده می‌شود.

بشر باید برای عقلانی‌سازی فرآیند دستیابی و ارزیابی دانش راهی پیدا کند، بر این اساس، بنظر می‌رسد ماهیت، هویت و ارزش علم به اعتبار و ارزش "روش تولید و ارزیابی علم" باز می‌گردد. تلاش بشر برای اهتمام به روش‌شناسی علم در طول تاریخ بدانجا رسیده است که اساساً در آینده پیش‌رو نهاد علم، بجای تربیت "دانشمند"، دنبال تربیت "روش‌شناس" باشند، بر این مبنا، اساس علم یعنی "روش‌مندی" و عالم یعنی "روش‌شناس" خواهد بود. از این‌رو روش‌های تحقیق و تولید علم، تلاش می‌کنند تا با عقلانی‌سازی فرآیند خود، در چارچوب دانش‌های معتبرتر از خویش، با یکدیگر رقابت کنند. سه فلسفه علوم (و دانش‌های) جدید در قرون اخیر از پارادایم اثبات‌گرایی به پارادایم تفسیرگرایی و سپس انتقادی متمایل گشته و در دهه‌های اخیر در بستر پارادایم پست مدرن، سبک پارادایم‌های موری پیچیدگی و پارادایم تلفیقی و... در جریان است. این سیر تحولات در فلسفه دانش، تنها حوزه‌های علوم انسانی و علوم اجتماعی را متأثر ساخته است، بلکه حوزه‌های علوم پایه و مهندسی را نیز تحت‌الشعاع قرار داده است، به گونه‌ای که به طور مثال شاهد شکل‌گیری "منطق فازی" در کنار منطق کلاسی (و جبربول) و منطق صوری هستیم و یا دیدگاه "مکانیک کوانتومی" در کنار "مکانیک نیوتنی" دیدگاه "تحقیق در عملیات و سیستم‌های نرم" در کنار "تحقیق در عملیات و سیستم‌های مت‌رف" "رویکردهای کیفی" در کنار "رویکردهای کمی" تحقیق و... تکوین یافته و برای پیشبرد دانش بشری مسائل در حوزه‌های مختلف علوم، مهندسی، علوم اجتماعی و... مورد استفاده و کاربرد قرار گرفته است. از دیدگاه اغلب صاحب‌نظران پارادایم‌های حاکم بر تولید و ارزیابی دانش بشری، در یک از پارادایم‌های فلسفه علم دارای مبانی معرفت‌شناختی، هستی‌شناسی و روش‌شناسی خاص به خود است (به جز دیدگاه طرفداران پراگماتیسم که قایل به حل مسئله به هر طریق ممکن با بریکرد و پارادایم ترکیبی است).

- پارادایم از دیدگاه بوریل و مورگان مجموعه‌ای از مفروضات، ارتباطات با سؤالات معرفت‌شناسی، هستی‌شناسی و روش‌شناسی است که ساختار دانش را در هر حوزه تخصصی و رشته تحصیلی شکل می‌دهد. سؤالات معرفت‌شناسی (شناخت‌شناسی) اشاره دارد به دانش درباره جهان، جامعه و افراد می‌تواند ایجاد و اعتبار بخشی و ابلاغ نماید سروکار دارد؛ سؤالات هستی‌شناسی با ماهیت فیزیکی و مادی جهان، انسان و جامعه سروکار دارد و نهایتاً مفروضات روش‌شناسی به فرآیندهایی می‌پردازد که پدیده و موضوع مورد نظر، بررسی می‌شود تا دانش معتبر حاصل شود.

می‌پردازد. همچنین با توجه به اینکه رابطه محقق با ارزش‌ها و دیدگاه‌های محقق یکی از مباحث اصلی معرفت‌شناسی می‌باشد، موضوع ارزش‌شناسی نیز از دیدگاه فلاسفه علم یک رکن پارادایم تحقیق تلقی می‌گردد. لازم به یادآوری است، چون دانش علوم اجتماعی از جمله دانش مدیریت با انسان و جامعه (علاوه بر پدیده‌های طبیعی) سروکار دارد، از یک سو، موضوع انسان‌شناسی و جامعه‌شناسی و تاریخ بعنوان بخشی از هستی‌شناسی متعارف تلقی شده و از سوی دیگر در جهان بینی توحیدی، عالم هستی نیز با خالق هستی و عالم ماوراءالطبیعه مرتبط است، بنابراین موضوعاتی نظیر خا شناسی وحی و نبوت شناسی، معاد و قیامت‌شناسی و عالم غیب و... نیز جزئی از هستی‌شناسی پارادایم تحقیق در نگرش توحیدی تلقی می‌گردد.

پارادایم فلسفه علم، پشتوانه فلسفی برای این سؤال است که چرا ما در یک موقعیت از روش یا روش‌های علمی برای تحقیق و حل مسئله استفاده می‌کنیم. به عبارت دیگر روش‌شناسی تحقیق، رانموده‌ای برای انجام فعالیت‌هایی است که در یک تحقیق باید انجام شود در حالی که روش تحقیق توصیف می‌کند که چگونه فعالیت‌های یک تحقیق باید انجام شود تا نتایج معتبر بدست آید، من آن مسئله حل می‌شود.

پرفسور ایستر بی اسمیت برای سرویس روش‌شناسی یک مبانی فلسفی تحقیق چندین جنبه مهم را بدین شرح مطرح می‌کند:

الف - درک فلسفه تحقیق به مشخص شدن روح تحقیق کمک می‌کند، تا مشخص شود بدنبال گردآوری چه شواهدی باشیم؟ این شواهد را به چه سبب و به چه نحوی گردآوری کنیم؟ و چگونه این شواهد را برای دستیابی به پاسخ سؤالات تحقیق بکار گیریم؟

ب - این امر کمک می‌کند تا محقق، ابتدا تشخیص دهد، کدام تحقیق می‌تواند، پاسخگوی سؤالات تحقیق او باشد و کدامیک نمی‌تواند؟

ج - این امر کمک می‌کند تا محقق به طرح‌هایی متعارف از تجربیات گذشته خود، حتی طرح‌های تحقیق خلاقانه، دست یابد.

بدون یک مبانی فلسفی مشخص، نتایج یک تحقیق ممکن است، بی معنا و گمراه کننده باشد، بنابراین از دیدگاه اغلب فیلسوفان علم (جز پراگماتیست‌ها) هر تحقیق باید بر بستر یک پارادایم مشخص انجام شود تا بین مبانی فلسفی (معرفت‌شناسی و ارزش‌شناسی، هستی‌شناسی و انسان‌شناسی و جامعه‌شناسی و...) و متدولوژی‌ها (روش‌شناسی‌ها)، روش‌ها و ابزارهای آن سازگاری وجود داشته باشد و از سوی دیگر این طرح تحقیق و نوع سؤالات تحقیق است

که متدولوژی و بدنبال آن، روش تحقیق را تعیین می‌کند. پای‌بندی به این موضوع، تضاد بین فرایند تحقیق و نتایج تحقیق را مرتفع می‌سازد.

لازم به یادآوری است که هستی‌شناسی و روش‌شناسی هر مکتب معرفت‌شناسی (شناخت‌شناسی)، متأثر از نظام ارزشی حاکم بر آن مکتب بوده که با برداشت و نحوه بیان و شیوه سخنوری و زبان شناسی اندیشمندان آن پارادایم در هر عصر و زمانه ارائه می‌شود.

قبل از انتخاب روش تحقیق و بکارگیری ابزارهای تحقیق، محقق باید موضوع تحقیق خود را بشناسد و آنرا بر یکی از مکاتب معرفت‌شناسی و پارادایم نظیر آن استوار نماید.

- ما بر این باوریم که چارچوب فکری (پارادایم) حاکم بر توسعه دانش در آینده، جهان‌بینی آدم ناب محمدی (ص) خواهد بود لذا محققین ما در این "مجموعه کتب روش‌شناسی" تلاش داریم تا با رویکرد تطبیقی - اسلامی، مکتب معرفت‌شناسی اسلام و مبانی و مفروضات هستی‌شناسانه آن را به نقل از اندیشمندان اسلامی احصا نموده و در مقایسه با اجزای سایر پارادایم‌های فلسفی، علمی، معنوی، ارائه نموده، لیکن آنچه بکارگیری این مبانی و مفروضات را برای تولید دانش و حل مسئله محدود می‌کند، دامنه روش‌های تحقیق و ابزارهای متأخر با همه آنهاست، لذا در این مجموعه سعی کرده‌ایم که به موازات معرفی روش‌های تحقیق ذیل هر یک از پارادایم‌های متعارف دانش بشری به طراحی و تبیین روش‌های متناسب با مبانی و مفروضات جهان‌بینی اسلامی پرداخته شود و روش‌هایی مناسب برای تحقیق ذیل جهان‌بینی اسلامی ارائه شود لیکن هنوز در نیمه راه هستیم و دست یاری به سوی همه اندیشه‌ورزان جهان اسلام، روش‌شناسان و نصریه‌پردازان، توسعه دانش دراز می‌کنیم.

در مورد روش‌شناسی و روش‌های تحقیق در علوم، اجتماعی مورد نیاز جامعه اسلامی، دیدگاه‌های مختلفی وجود دارد که مؤلفین این مجموعه در جلد ۱ مجموعه کتب روش‌شناسی بدان پرداخته‌اند و به معرفی مبانی فکری پارادایم‌های اثبات‌گرایی، تفسیری - ساختی، انتقادی ساختارشکن، ترکیب‌گرا، پیچیدگی، پست مدرن، پرداخته و ضمن نقد و ارزیابی این پارادایم‌ها، به تبیین پارادایم اسلام تعالی‌بخش (با عنوان پارادایم تقدیری - دبیری) پرداخته و روش‌شناسی‌های تأسیسی؛ تطبیقی - امضایی؛ کمی، کیفی، محاسباتی؛ عارضه‌یابی؛ حل مسئله و روش‌های آینده‌شناسی و آینده‌نگاری را ذیل آن معرفی نمودند. همچنین در جلد ۱ به معرفی پارادایم‌های متعارف دانش سازمان و مدیریت پرداخته و سپس به تبیین پارادایم مدیریت اسلامی و روش‌های پرتوافکنی ارزش‌های اسلامی و رویکردهای نوین رهبری بر

فرآیندها و زیرساخت‌های تحقق اهداف عالیه و مأموریت‌های فعالیت‌های اقتصادی و اجتماعی در جمهوری اسلامی پرداخته‌اند.

مؤلفین در جلد ۲- به معرفی انواع روش‌های نظریه‌پردازی و ارزیابی و تست نظریه‌های راهنمای عمل پرداخته‌اند و پیوستگی گسست‌ناپذیر بین پارادایم‌ها، استراتژی‌ها، رویکردها و طرح‌های تحقیق با نظریه‌پردازی در علوم اجتماعی را مطرح کرده‌اند، ضمن آنکه به مقایسه پارادایم‌های متعارف علوم بشری با مختصات پارادایم توسعه دانش و علوم انسانی اسلامی پرداخته‌اند.

مؤلفین در جلد ۳- به معرفی انواع روش‌های تولید دانش ناشی از ترکیب و تلفیق دانش مکتوب و دانش ضمنی موجود در اذهان دانشمندان و خبرگان فن، پرداخته‌اند و روی چگونگی فراتر از مطالعات صرف و تلفیق مطالعات کیفی به تفصیل ارائه طریق شده است. و نهایتاً روش‌های تفسیر موضوعی متون دینی و اسلامی و روش هرمنوتیک از دیدگاه اسلامی بررسی و نتیجه‌گیری شده است.

مؤلفین در جلد ۴- با توجه به اهمیت تحلیل روابط علی - معلولی در علوم اجتماعی (تحلیل دلایل وقوع پدیده‌های اجتماعی) از دیدگاه دانشمندان مسلمان و غیرمسلمان بررسی کرده‌اند و انواع روش‌های تبیین روابط علی - معلولی را معرفی نموده‌اند و آنگاه روش‌های تحلیل روابط علی - معلولی و سنجش اثرگذاری علت بر معلول را معرفی کرده‌اند و سرانجام روش تحقیق علی تطبیقی کیفی برای بررسی سرنوشت معلول و انقلاب‌ها در سطح کلان معرفی گردیده است.

مؤلفین در جلد ۵- پارادایم‌های حاکم بر تفکر و روش‌های سیستمی و تحقیق در عملیات نرم را معرفی و مورد مقایسه قرار داده‌اند، آن‌ها به بیان از روش‌های تحلیل سیستم‌ها و تحقیق در عملیات نرم معرفی گردیده و سرانجام یک روش از روش‌های سیستمی نرم در حل مسایل جامعه اسلامی به نقل از تحقیقات موجود در کشور معرفی شده است.

مؤلفین در جلد ۶- روش رویش نظریه‌ها (روش داده بنیان) را به عنوان یکی از روش‌های برگزیده برای تولید دانش بومی و توسعه دانش موجود بکمک دانش ضمنی و چگونگی به‌کارگیری آن معرفی نموده‌اند و نتایج مطالعات موردی فراوانی که با روش‌شناسی رویش نظریه‌ها انجام شده است را بصورت تفصیلی ارائه کرده‌اند. سرانجام نرم‌افزارهای کامپیوتری قابل استفاده برای به‌کارگیری این روش معرفی گردیده است.

در جلد ۷- روش‌های آینده‌نگاری با رویکرد تطبیقی به تفصیل معرفی گردیده و کاربرد آن برای پیش‌بینی تغییرات در حوزه تعلیم و تربیت به صورت مطالعه موردی ارائه شده است. همچنین سعی شده است موضوع آینده‌نگاری و آینده‌شناسی از دیدگاه اسلام مورد بررسی قرار گیرد.

مؤلفین در جلد‌های ۸ و ۹- با نگاهی فلسفی مبتنی بر پارادایم‌ها، مکاتب، رویکردها، نظریه‌های دانش مدیریت استراتژیک به معرفی روش‌شناسی‌ها، فرایندها و ابزارهای برنامه‌ریزی استراتژیک بصورت مقایسه‌ای در پارادایم‌های تجویزی، توصیفی، ترکیبی و تقدیر- تدبیری پرداخته‌اند و به تفصیل مبتنی بر جهان‌بینی اسلام و چگونگی پرتوافکنی اصول اعتقادی و باورهای تحول‌آفرین، اخلاق و ارزش‌های اسلامی، احکام و قواعد فقهی در تحقق چشم‌انداز، آرمان‌ها، مأموریت‌های راهبردی را در سطوح بنگاهی تا بخشی و ملی معرفی کرده‌اند.

در کتاب ۸ نگرش جامع بر مدیریت استراتژیک با رویکرد روش‌شناسانه است که قبلاً بارها به زور طبع آراسته شده است. اکنون هجدهمین نوبت چاپ خود را با تغییرات اساسی مشتمل بر پارادایم، رویکردها، مدل‌ها به توسعه و معرفی پارادایم تقدیر- تدبیری و روش‌های عملیاتی برای مشارکتی ارزش‌های اسلامی در فرایند برنامه‌ریزی پرداخته و حتی ابزارهای برنامه‌ریزی راهبردی را با نگاه ارزش‌بنیان به جامعه اسلامی عرضه می‌نماید.

مؤلفین در جلد‌های ۱۰ تا ۱۲- کاربرد "روش‌شناسی عرش به فرش" به تفصیل پرداخته‌اند، و چگونگی بکارگیری رویکرد بر مبنای مبتنی بر ارزش‌های اسلامی را در حوزه‌های اقتصادی، اجتماعی و علم و فن در جامعه حاصل کار با الهامات گروهی در ۱۵ حوزه کاربردی است) را برای مدیران، برنامه‌ریزان، دانشجویان و دانشجویان و استنداردکاران برنامه‌ریزی راهبردی با رویکرد اسلامی - تطبیقی معرفی می‌نماید. در این سه جلد بخش نقش جهان‌بینی اسلامی، اصول عقاید مدیران مسلمان، اخلاق و ارزش‌های الهی، احکام و قواعد فقهی در طرح‌ریزی راهبردی و اجرای برنامه‌های راهبردی ارزش‌بنیان به نمایش درآمده است و چگونگی شکل‌گیری ارکان جهت‌ساز برنامه‌های بلندمدت تا کوتاه‌مدت را با نگاهی بومی اسلام - تطبیقی نشان می‌دهد. براساس اهداف کیفی حاصله از پرتوافکنی ارزش‌های اسلام، رویکردهای علم و فناوری و اهداف عالی و مأموریت‌های سازمانی بر روی فرایندهای عملیاتی، زیربخش‌های آن‌ها، جهت حرکت برای اصلاح وضع موجود سازمان‌ها، با رویکرد آینده‌ساز، در صیانت از دستاوردهای کنونی در قالب برنامه‌های بلندمدت تا کوتاه مدت نشان داده شده است.

این ناشر تهیه این مجموعه کتب روش‌شناسی را برای کلیه کتابخانه‌های دانشگاهی، حوزوی و مطالعه آن‌ها را به کلیه اساتید و مدرسین روش تحقیق، دانشجویان رشته‌های فلسفه علم، فلسفه علوم اجتماعی، علوم اجتماعی، مدیریت و مدیریت اسلامی و سایر علاقمندان و محققان دست‌اندرکار تولید دانش با رویکرد اسلامی و بومی توصیه می‌نماید. این مجموعه به گونه‌ای تدوین شده است که هر مجلد، به تنهایی برای مطالعه دانشجویان و اساتید قابل استفاده است با آنکه، موضوع تمامی آن‌ها روش‌شناسی تحقیق می‌باشد.

در این فهرست محتوایی هر یک از این کتب که تاکنون نهایی و در معرض انتشار قرار گرفته است، به یک از جلد‌ها جهت اطلاع علاقمندان گزارش شده است. امید است، این جریان علمی در آینده نزدیک موفق به تدوین و چاپ کتب روش‌شناسی در سایر حوزه‌های علوم انسانی و اجتماعی نیز گردد.

انتشارات تولید دانش

زمستان ۱۳۹۷